

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเราเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย ซึ่งในอดีตนานาประเทศต่างให้ความสนใจและอยากได้อาณาจักรขวานทองแห่งนี้ด้วยว่าประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นอยู่ข้าวอยู่น้ำ ดังคำกล่าวที่ว่า “ดินดำน้ำชุ่ม” “ในน้ำมีปลาในนามีข้าว” ด้วยทำเลที่ตั้งติดกับแม่น้ำหลายสาย การจราจรส่วนใหญ่จะเป็นการเดินทางทางน้ำและทางเท้า ประชากรส่วนใหญ่จะมีอาชีพเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ ซึ่งในสมัยก่อนจะมีการติดต่อค้าขายและแลกเปลี่ยนสินค้ากันบริเวณ ปากแม่น้ำ หรือที่วัด เพราะจะเป็นสถานที่ที่มีผู้คนสัญจรไปมามากมาย ด้วยเหตุนี้ในสมัยก่อนจึงมีการเรียกตลาดในแบบต่างๆดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ (2558) กล่าวว่า สังคมมนุษย์มีระบบเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตัวเอง แต่ละครอบครัวสามารถผลิตพืชผลไว้รับประทานในครัวเรือนของตนได้ ข้าวของเครื่องใช้ในครัวเรือน ก็เป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยาก เพราะอาศัยวัตถุดิบ ที่มีตามธรรมชาติเป็นหลัก แม้แต่เสื้อผ้าก็ทอขึ้นใช้เอง เมื่อสังคมพัฒนาขึ้น และคนสามารถผลิตพืชพันธุ์ธัญญาหาร ตลอดจนสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็น ได้ในปริมาณที่มากกว่าความต้องการ จนเหลือเป็นส่วนเกิน จึงนำผลผลิตส่วนเกินนั้น ไปแลกเปลี่ยนกับสิ่งของ หรืออาหาร ที่ตนและครอบครัวไม่สามารถผลิตขึ้นมาได้ การแลกเปลี่ยนนี้อาจเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างหมู่บ้าน หรือระหว่างเมือง ที่อยู่ห่างไกลออกไป โดยอาศัยพ่อค้าวัวต่างถิ่น หรือกองคาราวาน หรืออาจจะนำผลผลิตนั้น ไปแลกเปลี่ยนด้วยตนเอง แหล่งซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าในยุคสมัยนั้น จึงยังไม่เป็นสถานที่ที่แน่นอน

ต่อมาเมื่อสังคมเจริญขึ้นเป็นเมืองใหญ่ มีสภาพและฐานะเป็นสังคมเมือง การใช้เงินตราเริ่มแพร่หลาย และการค้าขายมีการขยายตัว ส่งผลให้ความต้องการสินค้าอุปโภค และบริโภคมีมากขึ้นตามไปด้วย จึงเกิดความจำเป็น ที่จะต้องมีแหล่งหรือสถานที่ สำหรับซื้อขายสินค้าเหล่านั้น นั่นคือตลาด ซึ่งมักจะเป็นที่ ที่คนในสังคม หรือชุมชนนั้น รู้จัก และสามารถเดินทางไปมาได้สะดวก รวมทั้งเป็นศูนย์กลาง ในการคมนาคม ทั้งทางบก และทางน้ำ ขนาดของตลาดจะใหญ่หรือเล็กเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับขนาดของชุมชนที่ตลาดนั้นตั้งอยู่ หรือจำนวนสินค้า ที่นำมาวางขายในตลาดแห่งนั้น นอกจากนี้แล้ว ลักษณะของตลาด ยังขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และการตั้งถิ่นฐานของชุมชนนั้นๆ เช่น ถ้าชุมชนใช้การคมนาคมทางน้ำเป็นสำคัญ ตลาดของชุมชนนั้น ก็เรียกว่า “ตลาดน้ำ” หรือ

ถ้าใช้การคมนาคมทางบก ในการติดต่อค้าขาย ก็เรียกว่า “ตลาดบก” ตลาดจึงเป็นสถานที่ ที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคน ในสังคมอีกด้วย

ในสมัยอดีตเริ่มมีวิวัฒนาการของตลาดน้ำมาตั้งแต่ในสมัยสุโขทัย ได้มีตลาดเกิดขึ้นแล้ว เรียกว่า “ตลาดปสาน” เป็นแหล่งซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ทั้งของชาวเมืองสุโขทัย และชาวเมืองใกล้เคียงขายสินค้าจำพวก ผลไม้ เครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ และสัตว์ที่ใช้เป็นแรงงาน เป็นพาหนะ เช่น วัวและม้า ตลาดปสานนั้น ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของเมืองสุโขทัย ลักษณะของตลาดเป็นลานกว้างๆ เหมาะสำหรับเป็นที่ชุมนุมกันของผู้ซื้อ และผู้ขาย รูปแบบตลาดจะเป็นตลาดบก เพราะตั้งขายอยู่บนบก ในสมัยอยุธยา ตลาดยังอยู่ตามชุมชนเช่นเดิม แต่รูปแบบของตลาดมีเพิ่มมากขึ้นคือ มีทั้งตลาดบก ตลาดน้ำ และตลาดนัด ในสมัยนี้มีตลาดน้ำหลายแห่ง เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ของกรุงศรีอยุธยา เป็นเกาะ ล้อมรอบด้วยแม่น้ำ การคมนาคมจึงต้องอาศัยทางน้ำเป็นสำคัญ แหล่งชุมชนและบ้านเรือนที่อยู่อาศัย มักอยู่ริมแม่น้ำ การค้าขายจึงต้องอาศัยทางน้ำด้วยเช่นกัน ตลาดน้ำ ในสมัยอยุธยาที่ปรากฏในพงศาวดาร ได้แก่ ตลาดบางกะจะหน้าป้อมเพชร ตลาดปากคลองคูจามใกล้วัดพุทธไสยาสน์ ตลาดคูไม้ร่องริมคลองเมืองฝั่งเหนือ และตลาดคลองวังเดิม ส่วนตลาดนัดซึ่งจัดให้มีขึ้นเฉพาะวันที่กำหนด ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น การค้าขายไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะแต่ในตลาดหรือย่านตลาดเท่านั้น แต่ยังมีพ่อค้าเร่ หรือพ่อค้าคนกลาง นำสินค้าไปขายยังท้องถิ่นที่ห่างไกลจากตลาด ซึ่งชาวจีนเป็นผู้เริ่มการค้าขายในลักษณะนี้ ก่อนชนชาติอื่น ชาวจีนเหล่านี้เข้ามาตั้งหลักแหล่งในเมืองไทย และยึดอาชีพค้าขาย โดยนำสินค้าหลากหลายประเภท เช่น สุรา ผืน ขนมันจันอับ ผัก ผลไม้ของชำต่างๆ เช่น เกลือ หอม กระเทียม หมากพลู กะปิ น้ำตาล เคี้ยว มีด น้ำมันก๊าด กวยเตี๋ยว เนื้อหมู และเสื้อผ้า ไปขายยังหมู่บ้านต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วจะไปทางเรือ เพราะขนส่งสินค้าได้เป็นจำนวนมาก เปรียบเหมือนตลาดเคลื่อนที่ เมื่อพายเรือผ่านบ้านใดก็มักจะส่งสัญญาณ เช่น เขาควย เพื่อบอกให้รู้ว่าได้นำสินค้ามาขายแล้วบีบแตรหรือเป่า

ในปัจจุบันตลาดน้ำลดความคึกคักจางลงไปเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและ การคมนาคมทางบกที่สะดวกรวดเร็วกว่าการคมนาคมทางน้ำจึงทำให้เกิดการถมคลองเพื่อสร้างถนนอันมีผลให้วิถีชีวิตการทำมาหากินของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปด้วย อย่างไรก็ตามการค้าขายในรูปแบบของตลาดน้ำยังคงได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับท้องถิ่นตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ราษฎรที่มีบ้านเรือนและเรือกสวนไรร่นา ตามริมแม่น้ำลำคลอง ได้นำผลิตผลทางการเกษตร ตลอดจนงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ออกมาจำหน่าย เป็นการช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ราษฎรอีกทางหนึ่ง ตลาดน้ำในปัจจุบัน ที่ยังคงมีอยู่ และเป็นที่ยังคงได้แก่ตลาดน้ำคลองดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ตลาดน้ำวัดไทรและตลาดน้ำตลิ่งชัน กรุงเทพฯ

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ทางผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องการที่อยากจะพัฒนาตลาดน้ำใกล้บ้านให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเฉกเช่น ตลาดน้ำในจังหวัดอื่น ที่ไม่ใช่เพียงสถานที่ที่มีการจับจ่ายใช้สอยกันภายในพื้นที่ของชุมชนท้องถิ่นเท่านั้น แต่ที่ผู้วิจัยเองมีแนวคิดที่อยากจะหาแนวทางในการพัฒนาตลาดน้ำไทรน้อยให้เป็นที่รู้จักและเป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากที่ต่างๆ เดินทางมาท่องเที่ยวที่ อ. ไทรน้อยแห่งนี้ ดังเช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ราชบุรี, ตลาดน้ำ อโยธยา จ. อโยธยา ตลาดน้ำสี่ภาค จ. พัทธยา ตลาดน้ำลำพระยา จ. นครปฐม หรือ ตลาดคอนหวาย เป็นต้น ซึ่งสถานที่เหล่านี้ นอกจากจะมีการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรที่ปลูกเองประจำพื้นที่ แล้ว ยังมีสินค้าขึ้นชื่อของท้องถิ่น อีกทั้ง มีอาหารจำหน่ายที่หลากหลายอร่อย ราคาอ่อมเยา แล้ว ยังมีการจัดกิจกรรมทางน้ำ เช่นการล่องเรือ ไหว้พระ 9 วัด การล่องเรือชมความงามของวิถีชีวิตริมสองฝั่งคลอง เป็นต้น

สำหรับตลาดน้ำไทรน้อย แรกเริ่มเดิมทีตลาดน้ำไทรน้อยเป็นแพริมน้ำตั้งอยู่หน้าอำเภอไทรน้อย และมีการเปิดให้บริการในวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์เท่านั้น แต่ไม่ค่อยได้รับความนิยมและไม่ได้รับการสนับสนุนจากทางอำเภอเท่าที่ควร เนื่องสถานที่จอดรถคับแคบและไม่สามารถขยายตลาดน้ำได้ ต่อมาจึงได้ย้ายตลาดน้ำมาไว้ที่หน้าวัดไทรใหญ่เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่กระห้วงพ้อท่องคำอันศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพสักการะของคนทั่วไป และสามารถเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยก่อนกลับบ้านได้ด้วยจึงทำให้ ตลาดน้ำไทรน้อยเป็นที่รู้จักมากขึ้น นอกจากนี้ในช่วงแรก มีการเพิ่มเติมกิจกรรมการนั่งรถกระแทะเพื่อชมสวนต่างๆในอำเภอไทรน้อย ไม่ว่าจะเป็นสวนผักสวนผลไม้ สวนบอนสีเฉลิมพระเกียรติที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ และสวนกล้วยไม้ที่ส่งออกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของประเทศในช่วงแรกๆ ได้รับความนิยมอยู่พอสมควร มีรถกระแทะวิ่งเป็นรอบๆ ใช้เวลาประมาณ 1-2 ชม.ราคาคนละ 20 หรือเหมาคันก็ไม่แพงคันละ 120 บาท มีผู้คนมาใช้บริการสม่ำเสมอ แต่หลังจากน้ำท่วมปี พ.ศ. 2554 ทำให้พื้นที่การเกษตรเสียหาย ไม่มีสถานที่สวยๆ ให้เยี่ยมชม เลยทำให้การนั่งรถกระแทะชมสวนเกษตรซบเซาลงไป ปัจจุบัน ตลาดน้ำไทรน้อย ได้ร่วมกับวัดไทรใหญ่มีการขอใช้พื้นที่ของวัด และมีการปรับปรุง ขยายสถานที่ขายของตลาดน้ำออกไป พร้อมทั้งปรับปรุงทัศนียภาพที่สวยงามเพิ่มความน่าสนใจให้กับท่องเที่ยวมากขึ้น ด้วยการของบประมาณจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แต่ยังคงขาดการบริหารจัดการที่ครบวงจร รวมถึงทางด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เหมือนกับตลาดน้ำที่มีชื่อเสียงอื่นๆ ทั้งยังขาดการผสมผสานกิจกรรม ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ หรือการสร้างความแตกต่างที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตลาดน้ำไทรน้อย เข้าด้วยกัน ทางผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาเหล่านี้ และอยากจะนำข้อมูลที่ได้จากการทำงานวิจัยนี้ ศึกษาแนวทางในการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยให้

เป็นที่สถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในประเทศไทย นอกจากนี้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนไทรน้อยนั้นมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก

ด้วยเหตุนี้ทางผู้วิจัยจึงมีความคิดอยากจะร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการหาแนวทางการพัฒนาตลาดน้ำไทรน้อยให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยการประสานความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น มีการรวมกลุ่มกันเพื่อการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวโดยมีตลาดน้ำไทรน้อยและวัดไทรใหญ่เป็นจุดศูนย์กลาง โดยหวังว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อย จะนำมาซึ่งการสร้างงานสร้างรายได้และอาชีพเสริมให้กับประชากรท้องถิ่น สร้างความสามัคคีโดยการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรต่างๆ รวมถึงนักท่องเที่ยวได้ชื่นชมความงามของทัศนียภาพ วิถีชีวิตชุมชน และได้รับประทานผักและผลไม้ที่สด สะอาด ปลอดภัยในราคาถูก ทั้งยังได้รับความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านในการให้ความรู้ด้านการเพาะปลูก สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน และก่อให้เกิดความยั่งยืนจากแนวทางการพัฒนาตลาดน้ำไทรน้อย ประสานความร่วมมือโดยการมีส่วนร่วมของประชากรท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ และเอกชน โดยการนำความรู้ที่ได้จากรายงานการวิจัยฉบับนี้ไปนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยอย่างยั่งยืน ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของพ่อค้าแม่ค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อย อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำไทรน้อย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดน้ำไทรน้อยเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.3 คำถามการวิจัย

1. การก่อตั้งตลาดน้ำแห่งนี้มีความเป็นมาอย่างไรและเป็นอย่างไรในปัจจุบัน
2. ประชากรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยหรือไม่อย่างไร
3. นักท่องเที่ยวมีทัศนคติอย่างไรต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อย
4. แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยควรเป็นอย่างไร

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของพ่อค้าแม่ค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมที่ตลาดน้ำไทรน้อยแตกต่างกัน
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีผลต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำไทรน้อยแตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1.5.1. ขอบเขตพื้นที่การศึกษา

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ตลาดน้ำไทรน้อยและสำรวจสถานที่สำคัญต่างๆในพื้นที่ความรับผิดชอบของอำเภอไทรน้อย เพื่อนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำไทรน้อย

1.5.2. ขอบเขตด้านประชากรศึกษา

1. ประชากรท้องถิ่น คือพ่อค้าแม่ค้า และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดน้ำไทรน้อย
2. นักท่องเที่ยว คือ ผู้คนที่เดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อย

1.5.3 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

ศึกษาประวัติความเป็นมาของตลาดน้ำไทรน้อย อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรีและสถานที่ท่องเที่ยวใน อำเภอไทรน้อย และศึกษาการมีส่วนร่วมของพ่อค้าแม่ค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดน้ำไทรน้อย และสำรวจทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำไทรน้อย และหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคโดยการวิเคราะห์ SWOT และหาแนวทางการจัดการเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของไทยอย่างยั่งยืน

1.6 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

หลักการมีส่วนร่วม กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร,สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.(2549) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นความร่วมมือของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสาร

สิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จดหมายข่าว การจัดงาน แอลงข่าว การตีพิมพ์ และ การให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

2. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่าน เว็บไซต์ เป็นต้น

3. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วม เสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและ ความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้ง คณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

4. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็น หนึ่งส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงสุด โดย ให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุน หมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการศึกษา หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมประชุมศึกษา ปัญหา ค้นหาสาเหตุ วิธีการแก้ไขปัญหา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไข ปัญหา

การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของสถานที่ท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของ ชุมชน สภาพปัญหาด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงเสนอทางเลือก หรือแนวทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ดูแลรักษาความสะอาดและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ร่วมบริจาคเงินทุนหรืออุปกรณ์ในการดำเนิน กิจกรรม สอดส่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว และร่วมจัดระเบียบร้านค้าในสถานที่ท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนได้ร่วมรับทราบ ความคืบหน้าในการดำเนินการงานพัฒนาการท่องเที่ยว ร่วมสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับ

สิ่งแวดล้อมและสถานที่ท่องเที่ยว ประเมินผลกระทบ สอดส่องพฤติกรรมที่อาจสร้างปัญหาให้กับ สถานที่ท่องเที่ยวแล้วรายงานพฤติกรรมที่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานที่ท่องเที่ยวแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำชุมชนที่เกิดจากการท่องเที่ยวได้

ทัศนคติของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักท่องเที่ยว ต่อการเดินทาง มาเที่ยวที่ตลาดน้ำไทรน้อย และแสดงออกมาซึ่งพฤติกรรม ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ต่อ สถานที่ ต่อผู้คนที่ให้บริการ

แนวทางการพัฒนา หมายถึง การกำหนดแบบแผนในการทำการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น โดยมีแบบแผนในการดำเนินการ พัฒนา

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือ การท่องเที่ยว รวมถึงการจัดบริการอื่นๆ ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต โดยต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยวสามารถที่จะดำรงอยู่ได้ หรือการรักษาให้ ชีวิตดำรงอยู่ได้

ตลาดน้ำ หมายถึง สถานที่ผู้ซื้อและผู้ขายนัดกันมาในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อทำการซื้อขาย แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน โดยจะมีพื้นที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ ลำคลอง โดยการนำสินค้าต่างๆมาจำหน่าย

ประชากรท้องถิ่น หมายถึง พ่อค้าแม่ค้าที่ขายสินค้าที่ตลาดน้ำไทรน้อย

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง ประชาคมตลาดน้ำ(ประชาชน) เจ้าหน้าที่ทำงานที่ตลาดน้ำ และ คณะกรรมการตลาดน้ำไทรน้อย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชากรท้องถิ่น และแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชากรท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
2. ทำให้ทราบถึงทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวที่ตลาดน้ำไทรน้อย
3. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยเพื่อความยั่งยืนในอนาคต
4. เกิดการอนุรักษ์วิถีชีวิตของคนไทยดั้งเดิม และส่งเสริมอาชีพเกษตรกร ในอำเภอไทรน้อย ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ของชุมชน